

Program nauczania języka francuskiego

ALLEZ, ON Y VA !

dla klas VII i VIII szkoły podstawowej

Dorota Nowiszewska-Machoń

Copyright© by Wydawnictwo Draco Sp. z o.o., 2020

Spis treści

1. WSTĘP – METRYCZKA I CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU	3
2. INFORMACJE O PODRĘCZNIKU	5
3. WARUNKI REALIZACJI PROGRAMU	6
4. CELE KSZTAŁCENIA	7
5. TREŚCI NAUCZANIA	13
6. STRUKTURA LEKCJI	22
7. METODY, TECHNIKI I FORMY PRACY	24
8. INDYWIDUALIZACJA NAUCZANIA	34
9. AUTONOMIA UCZNIA	35
10. OCENA PRACY UCZNIA	37
11. EWALUACJA PROGRAMU	42
BIBLIOGRAFIA	44

1. WSTĘP – METRYCZKA I CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU

METRYCZKA PROGRAMU

Przedmiot: język francuski.

Etap edukacyjny: II etap edukacyjny, klasy VII-VIII szkoły podstawowej.

Wariant podstawy programowej: II.2, język obcy nauczany jako drugi od początku, w klasie VII, realizowany w wymiarze dwóch godzin tygodniowo, w sumie 120 godzin przez dwa lata

Poziom biegłości językowej: nawiązanie do poziomu ESOKJ: A1.

Adresaci programu: nauczyciele języka francuskiego w klasach VII i VIII szkół podstawowych, dyrektorzy sprawujący nadzór pedagogiczny, rodzice zainteresowani przebiegiem kształcenia swoich dzieci.

Podstawa prawna:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (Dz. U. z 2017 r. poz. 356 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 marca 2017 roku w sprawie dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz. U. z 2017r., poz. 481),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 marca 2017 roku w sprawie udzielania dotacji celowej na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe (Dz. U. z 2017r., poz. 691),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 roku w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2017r., poz. 703).

CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU

Niniejszy program został opracowany w oparciu o wydany nakładem wydawnictwa Draco podręcznik i uzupełniające go materiały ćwiczeniowe *Allez, on y va !* autorstwa Anny Białek-Marek, Małgorzaty Piotrowskiej-Skrzypek, Marleny Deckert. Podręcznik ten jest przeznaczony dla uczniów kl. VII i VIII szkoły podstawowej rozpoczynających naukę francuskiego jako drugiego języka nowożytnego/obcego i został opracowany według wytycznych nowej podstawy programowej.

Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej w zakresie języka obcego nowożytnego obowiązująca od 1 września 2017 r. obejmuje dwa etapy edukacyjne:

- I etap – klasy I-III szkoły podstawowej,
- II etap – klasy IV-VIII szkoły podstawowej.

Na I etapie edukacyjnym każdy uczeń obowiązkowo uczy się jednego języka obcego nowożytnego, natomiast na II etapie, od klasy VII – dwóch języków obcych nowożytnych.

W poniższej tabeli przedstawiono poszczególne warianty podstawy programowej kształcenia ogólnego w zakresie języka obcego nowożytnego w szkole podstawowej i oznaczono je następującymi symbolami:

- etap edukacyjny (cyfra rzymska – I albo II),

- język nauczany jako pierwszy albo drugi (cyfra arabska – 1. albo 2.),
- poziom nauczania (DJ – dla uczniów oddziałów dwujęzycznych).

Etap edukacyjny	Język obcy nauczany jako...	Wariant podstawy programowej	Opis	Nawiązanie do poziomu ESOKJ
I (szkoła podstawowa, klasy I–III)	pierwszy	I.1.	od początku w klasie I	A1
II (szkoła podstawowa, klasy IV–VIII)	pierwszy	II.1.	kontynuacja z klas I-III	A2+ (B1 w zakresie rozumienia wypowiedzi)
		II.1.DJ	dla oddziałów dwujęzycznych	A2+/B1
	drugi	II.2.	od początku w klasie VII	A1
		II.2.DJ	od początku w klasie VII w oddziałach dwujęzycznych	A1+

(Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017, Dz. U. z 2017 r., poz. 356)

Niniejszy program obejmuje dwuletni cykl nauczania języka francuskiego, podczas którego uczniowie będą korzystać z dwóch części podręcznika *Allez, on y va !* wraz z materiałem ćwiczeniowym. Każdy tom podręcznika jest przewidziany na 60 godzin lekcyjnych i przewiduje osiągnięcie przez uczniów poziomu A1.1 – klasa VII i pełnego A1 – klasa VIII.

Program nauczania *Allez, on y va !* może zostać wykorzystany również w nauce języka francuskiego w oddziałach dwujęzycznych – II.2.DJ. Uczniowie takich oddziałów rozpoczynają naukę drugiego języka obcego nowożytnego w VII klasie także od podstaw. Jednak warunkiem osiągnięcia poziomu A1+ przez uczniów jest uwzględnienie w pracy dodatkowych materiałów poszerzających treści nauczania.

Należy zaznaczyć, że poszczególne warianty podstawy programowej kształcenia ogólnego odnoszą się do uczniów w różnym wieku i szczególnie w przypadku uczniów kończących naukę języka obcego nowożytnego nawiązanie do ESOKJ ma charakter bardzo ogólny, jest orientacyjnym określeniem oczekiwanego poziomu biegłości językowej, a nie wymaganiem formalnym.

2. INFORMACJE O PODRĘCZNIKU

Allez, on y va ! spełnia wymogi formalne podręcznika wieloletniego zgodnie z Rozporządzeniem MEN w sprawie dopuszczania do użytku szkolnego podręczników z dnia 1 marca 2017 r. Nie ma w nim zadań wymagających zapisania odpowiedzi w podręczniku, nie ma również żadnych odniesień do innych dodatkowych materiałów wydanych przez wydawnictwo DRACO.

W skład serii *Allez, on y va !* wchodzi podręcznik ucznia z płytą CD, zeszyt ćwiczeń oraz bogaty materiał metodyczny znajdujący się na stronie internetowej wydawnictwa DRACO.

Każda część podręcznika składa się z 6 modułów zawierających:

- bogato ilustrowany materiał leksykalny,
- dialogi przedstawiające typowe sytuacje z życia nastolatków,
- materiał gramatyczny,
- ćwiczenia fonetyczne,
- ćwiczenia leksykalno-gramatyczne,
- elementy porównawcze języka francuskiego i angielskiego,
- ćwiczenia sprawdzające rozumienie tekstu mówionego, dialogów,
- ćwiczenia rozwijające autonomię ucznia,
- materiał międzykulturowy,
- na końcu każdego rozdziału ćwiczenia dodatkowe, powtórzeniowe, sprawdzające umiejętności we wszystkich kompetencjach językowych,
- portfolio językowe.

Na końcu podręcznika znajdują się:

- zebrane wyrażenia komunikacyjne, uporządkowane tematycznie,
- gramatyka – zagadnienia gramatyczne występujące w podręczniku wraz z wieloma przykładami i krótkim omówieniem w języku polskim,
- transkrypcja nagrań,
- słowniczek francusko-polski,
- mapy,
- zasady wymowy.

Zeszyt ćwiczeń zawiera dodatkowe zadania nawiązujące do tematyki i zagadnień zaproponowanych w podręczniku. Znajdują się tam różnorodne ćwiczenia leksykalno-gramatyczne i ciekawe aktywności umożliwiające uczniowi samodzielną pracę.

3. WARUNKI REALIZACJI PROGRAMU

Według założeń Podstawy programowej skuteczne porozumiewanie się w języku obcym nowożytnym zarówno w mowie, jak i w piśmie stanowi nadrzędny cel kształcenia językowego. Osiągnięcie tego celu jest procesem wieloletnim zależnym od stopnia rozwoju poszczególnych kompetencji i umiejętności, ale też od warunków, w których kształcenie to się odbywa. Zadaniem szkoły jest zapewnienie takich warunków, w których godziny przeznaczone na kształcenie językowe zostaną wykorzystane w sposób optymalny. Aby umożliwić wszystkim uczniom efektywną pracę na lekcjach i osiągnięcie poziomu A1 przy dwóch godzinach języka francuskiego tygodniowo przez 2 lata nauki, powinny być spełnione następujące warunki:

1. podział uczniów na grupy nie większe niż 12-15 osób,
2. sala umożliwiająca przeprowadzanie ćwiczeń językowych w parach i grupach, wyposażona w:
  - a. słowniki jedno- i dwujęzyczne,
  - b. pomoce wizualne: mapy, tablice, plakaty,
  - c. odtwarzacz płyt CD/plików dźwiękowych,
  - d. odtwarzacz wideo lub rzutnik multimedialny z głośnikami,
  - e. komputer ze stałym łączem internetowym, telewizor,
  - f. tablicę interaktywną TBI z oprogramowaniem lub projektor umożliwiający wyświetlanie dodatkowych materiałów audiowizualnych,
  - g. prasę i literaturę francuskojęzyczną,
  - h. plansze gramatyczne i leksykalne.

Pozwoli to na wykorzystywanie autentycznych materiałów źródłowych – zdjęć, filmów, nagrań audio, tekstów,

3. używanie języka francuskiego jako języka komunikacji na lekcjach w różnych rodzajach interakcji, tj. zarówno nauczyciel – uczeń, jak i uczeń – uczeń,
4. tworzenie i wykorzystywanie takich zadań językowych, jakie będą potrzebne do realizacji własnych celów komunikacyjnych, oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu przez uczniów własnych zainteresowań oraz pasji,
5. systematyczne przeprowadzanie ewaluacji, diagnozy oraz przekazywanie uczniowi i jego rodzicom informacji zwrotnej na temat poziomu jego osiągnięć/postępów w zakresie poszczególnych umiejętności językowych,
6. zachęcanie uczniów do samooceny własnej pracy i stosowanie różnych technik służących uczeniu się. Nauczyciele powinni zachęcać uczniów także do samodzielnej nauki z wykorzystaniem filmów, zasobów Internetu, książek (np. uproszczonych lektur), komunikatorów i mediów społecznościowych w odpowiednim zakresie i stosownie do wieku uczniów. W szkole powinny być organizowane wydarzenia związane z językami obcymi nowożytnymi, np. konkursy, wystawy, seanse filmowe, spotkania czytelnicze, dni języków obcych nowożytnych, zajęcia teatralne, udział w programach europejskich typu *eTwinning*. Umożliwiają one kontakt z rodzimymi użytkownikami języka,
7. wykorzystanie zajęć z języka obcego do rozwijania wrażliwości międzykulturowej oraz kształtowania postawy ciekawości, szacunku i otwartości wobec innych kultur, niekoniecznie tylko tych związanych z językiem docelowym. Można to robić m.in. przez zachęcanie uczniów do refleksji nad zjawiskami typowymi dla kultur innych niż własna, stosowanie odniesień do kultury, tradycji i historii kraju pochodzenia oraz tworzenie sytuacji komunikacyjnych umożliwiających rozwijanie umiejętności interkulturowych.

Wszystkie te działania powinny docelowo służyć rozwijaniu u uczniów świadomości znaczenia języków obcych nowożytnych w różnych dziedzinach życia społecznego, w tym pracy, również w odniesieniu do ścieżki własnej kariery.

4. CELE KSZTAŁCENIA

Celem nadrzędnym kształcenia językowego jest skuteczne porozumiewanie się językiem francuskim w mowie i w piśmie. Język jest środkiem umożliwiającym uczniowi osiągnięcie różnych, właściwych dla danej sytuacji, celów komunikacyjnych, przy czym poprawność językową oraz zakres struktur językowych będzie zdobywał sukcesywnie w trakcie swojej wieloletniej edukacji językowej.

CELE OGÓLNE:

I. Znajomość środków językowych.

Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach szczegółowych.

II. Rozumienie wypowiedzi.

Uczeń rozumie bardzo proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także bardzo proste wypowiedzi pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

III. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń samodzielnie formułuje bardzo krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

IV. Reagowanie na wypowiedzi.

Uczeń uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie bardzo prostego tekstu, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

V. Przetwarzanie wypowiedzi.

Uczeń zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych. (Nowa Podstawa Programowa, 2017: 76)

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Treści nauczania:

I. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów:

1. człowiek (np. dane personalne, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, rzeczy osobiste, uczucia i emocje, umiejętności i zainteresowania),
2. miejsce zamieszkania (np. dom i jego okolica, pomieszczenia i wyposażenie domu, prace domowe),
3. edukacja (np. szkoła i jej pomieszczenia, przedmioty nauczania, uczenie się, przybory szkolne, życie szkoły),
4. praca (np. popularne zawody, miejsce pracy),
5. życie prywatne (np. rodzina, znajomi i przyjaciele, czynności życia codziennego, określanie czasu, formy spędzania czasu wolnego, urodziny, święta),
6. żywienie (np. artykuły spożywcze, posiłki, lokale gastronomiczne),
7. zakupy i usługi (np. rodzaje sklepów, towary i ich cechy, sprzedawanie),
8. podróżowanie i turystyka (np. środki transportu i korzystanie z nich, orientacja w terenie, hotel, wycieczki),
9. kultura (np. uczestnictwo w kulturze, tradycje i zwyczaje),
10. sport (np. dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, obiekty sportowe, uprawianie sportu),
11. zdrowie (np. samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie),
12. świat przyrody (np. pogoda, pory roku, rośliny i zwierzęta, krajobraz).

II. Uczeń rozumie bardzo proste wypowiedzi ustne (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, ogłoszenia) artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka:

1. reaguje na polecenia,
2. określa główną myśl wypowiedzi,
3. określa intencje nadawcy/autora wypowiedzi,
4. określa kontekst wypowiedzi (np. czas, miejsce, uczestników),
5. znajduje w wypowiedzi określone informacje,
6. rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi.

III. Uczeń rozumie bardzo proste wypowiedzi pisemne (np. listy, e-maile, SMS-y, kartki pocztowe, napisy, ulotki, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy, historyjki obrazkowe z tekstem, teksty narracyjne, wpisy na forach i blogach):

1. określa główną myśl tekstu,
2. określa intencje nadawcy/autora tekstu,
3. określa kontekst wypowiedzi (np. nadawcę, odbiorcę),

4. znajduje w tekście określone informacje,
5. rozróżnia formalny i nieformalny styl tekstu.

IV. Uczeń tworzy bardzo krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne:

1. opisuje ludzi, przedmioty, miejsca i zjawiska,
2. opowiada o czynnościach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości,
3. przedstawia intencje i plany na przyszłość,
4. przedstawia upodobania,
5. wyraża swoje opinie,
6. wyraża uczucia i emocje,
7. stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

V. Uczeń tworzy bardzo krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne (np. notatkę, ogłoszenie, zaproszenie, życzenia, wiadomość, SMS, pocztówkę, e-mail, historyjkę, wpis na blogu):

1. opisuje ludzi, przedmioty, miejsca i zjawiska,
2. opowiada o czynnościach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości,
3. przedstawia intencje i plany na przyszłość,
4. przedstawia upodobania,
5. wyraża swoje opinie,
6. wyraża uczucia i emocje,
7. stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

VI. Uczeń reaguje ustnie w typowych sytuacjach:

1. przedstawia siebie i inne osoby,
2. nawiązuje kontakty towarzyskie; rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę; podtrzymuje rozmowę w przypadku trudności w jej przebiegu (np. prosi o wyjaśnienie, powtórzenie, sprecyzowanie; upewnia się, że rozmówca zrozumiał jego wypowiedź),
3. uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia,
4. wyraża swoje opinie, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami,
5. wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia; pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób,
6. składa życzenia, odpowiada na życzenia,
7. zaprasza i odpowiada na zaproszenie,
8. proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje,
9. pyta o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia,
10. nakazuje, zakazuje,
11. wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby,
12. wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek),
13. stosuje zwroty i formy grzecznościowe.

VII. Uczeń reaguje w formie bardzo prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, SMS, e-mail, wpis na czacie/forum) w typowych sytuacjach:

1. przedstawia siebie i inne osoby,
2. nawiązuje kontakty towarzyskie; rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę (np. podczas rozmowy na czacie),
3. uzyskuje i przekazuje informacje oraz wyjaśnienia (np. wypełnia formularz/ankietę),
4. wyraża swoje opinie, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami,
5. wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia, pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób,
6. składa życzenia, odpowiada na życzenia,
7. zaprasza i odpowiada na zaproszenie,
8. proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje,
9. pyta o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia,
10. nakazuje, zakazuje,
11. wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby,
12. wyraża, uczucia i emocje (np. radość, smutek),
13. stosuje zwroty i formy grzecznościowe.

VIII. Uczeń przetwarza bardzo prosty tekst ustnie lub pisemnie:

1. przekazuje w języku obcym nowożytnym podstawowe informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. mapach, symbolach, piktogramach) lub audiowizualnych (np. filmach, reklamach),
2. przekazuje w języku obcym nowożytnym lub polskim informacje sformułowane w języku obcym,
3. przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim.

IX. Uczeń posiada:

1. podstawową wiedzę o krajach, społeczeństwach i kulturach społeczności, które posługują się danym językiem obcym nowożytnym, oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem kontekstu lokalnego, europejskiego i globalnego,
2. świadomość związku między kulturą własną i obcą oraz wrażliwość międzykulturową.

X. Uczeń dokonuje samooceny i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem (np. korzystanie ze słownika, poprawianie błędów, prowadzenie notatek, stosowanie mnemotechnik, korzystanie z tekstów kultury w języku obcym nowożytnym).

XI. Uczeń współdziała w grupie (np. w lekcyjnych i pozalekcyjnych językowych pracach projektowych).

XII. Uczeń korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym (np. z encyklopedii, mediów), również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych.

XIII. Uczeń stosuje strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, identyfikowanie słów kluczy lub internacjonalizmów) i strategie kompensacyjne, w przypadku gdy nie zna lub nie pamięta wyrazu (np. upraszczanie formy wypowiedzi, wykorzystywanie środków niewerbalnych).

XIV. Uczeń ma świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami) zapewniającą poznawanie dziedzictwa kultury regionu i narodowej na tle innych krajów, w szczególności krajów francuskiego obszaru językowego, (Nowa Podstawa Programowa, 2017: 76-79).

CELE WYCHOWAWCZE

Najważniejszym celem działań edukacyjnych według *Nowej Podstawy Programowej* jest „integralny rozwój biologiczny, poznawczy, emocjonalny, społeczny i moralny ucznia”, a zadaniem szkoły jest wprowadzenie młodego człowieka „w świat wiedzy, przygotowanie do wykonywania obowiązków ucznia oraz wdrażanie do samorozwoju” (Nowa Podstawa Programowa, 2017).

Spośród licznych celów kształcenia ogólnego wymienionych w *Nowej Podstawie Programowej* z punktu widzenia nauczyciela języka obcego najistotniejsze to:

1. formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób,
2. rozwijanie kompetencji takich jak kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość,
3. rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania,
4. rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów oraz motywacji do nauki,
5. wyposażenie uczniów w taki zasób wiadomości oraz kształtowanie takich umiejętności, jakie pozwalają w sposób bardziej dojrzały i uporządkowany zrozumieć świat,
6. wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji,
7. wszechstronny rozwój osobowy ucznia przez pogłębianie wiedzy oraz zaspokajanie i rozbudzanie jego naturalnej ciekawości poznawczej,
8. kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym oraz odpowiedzialności za zbiorowość,
9. poznawanie dziedzictwa kultury regionu i narodowej na tle kultury innych krajów, w szczególności z francuskiego obszaru językowego, (Nowa Podstawa Programowa, 2017: 69-70).

Nauczyciel powinien zatem wspierać wszechstronny rozwój uczniów, zachęcając do rozwijania samodzielnego myślenia, autonomii i odkrywania otaczającego ich świata. Powinien również zachęcać ich do udziału w życiu społecznym i pokazywać zasady, normy moralne i hierarchię wartości, wspierać uczniów w dążeniu do osiągnięcia wybranych celów życiowych, a także rozwijać postawy otwartości, tolerancji i umiejętności współpracy z innymi.

5. TREŚCI NAUCZANIA

Seria *Allez, on y va !* zapewnia uczniowi wielostronny rozwój wszystkich kompetencji językowych poprzez uwzględnienie różnorodnych ćwiczeń komunikacyjnych, nauczania gramatyki i słownictwa w sytuacjach oraz kontekstach kulturowych i cywilizacyjnych nawiązujących do rzeczywistości ucznia. Dzięki temu uczeń, który rozpoczyna naukę języka francuskiego w klasie VII, jest w stanie zrealizować treści wymienione w nowej podstawie programowej i na zakończenie nauki w klasie VIII osiągnąć poziom A1 według ESOKJ.

Załączone poniżej treści leksykalne, gramatyczne, komunikacyjne, fonetyczne oraz kulturowe, uwzględniające wszystkie wymagania szczegółowe opisane w nowej podstawie programowej, zostały opracowane na podstawie materiału zawartego w podręcznikach serii *Allez, on y va !*

SŁOWNICTWO

Rozdział 0:

- alfabet, nazwy zwierząt i przykłady francuskich i polskich słów podobnych/transparentnych.

ROZDZIAŁ 1:

- powitanie, przedstawianie się,
- przedstawianie innych osób,
- formułki grzecznościowe,
- nazwy krajów i narodowości.

ROZDZIAŁ 2:

- nazwy zawodów,
- miejsca pracy,
- liczebniki 1-100,
- dane osobowe: wiek,
- działania matematyczne,
- czasownik *appeler* jako synonim czasownika *téléphoner*.

ROZDZIAŁ 3:

- członkowie rodziny,
- opis wyglądu,
- cechy charakteru,
- kolory (1).

ROZDZIAŁ 4:

- szkoła,
- wyposażenie sali lekcyjnej,
- pomieszczenia w szkole,
- przybory szkolne,
- czynności wykonywane w szkole,
- kolory (2),
- wyrażenie: *avoir besoin de*,
- wyrażenie: *il y a*.

ROZDZIAŁ 5:

- pory dnia,
- dni tygodnia,
- miesiące i pory roku,
- czynności dnia codziennego,
- spędzanie czasu wolnego.

KOMUNIKACJA

ROZDZIAŁ 0:

- literowanie swojego imienia.

ROZDZIAŁ 1:

- powitania i pożegnania,
- przedstawianie siebie i innych osób,
- informowanie o miejscu zamieszkania,
- pytanie o dane osobowe,
- formułowanie prośby przedstawienie się,
- określanie narodowości.

ROZDZIAŁ 2:

- podawanie danych osobowych i pytanie o nie: wiek,
- zawód, miejsce pracy,
- pytanie i podawanie numeru telefonu.

ROZDZIAŁ 3:

- wskazywanie relacji rodzinnych i mówienie o nich,
- opisywanie wyglądu zewnętrznego i charakteru osób.

ROZDZIAŁ 4:

- udzielanie informacji na temat wyposażenia sali lekcyjnej i przyborów szkolnych oraz pytanie o to,
- wyrażanie prośby: pożyczanie przedmiotów,
- pytanie o ilość i wyrażanie jej,
- opowiadanie o tym, co zrobiło się przed chwilą,
- opowiadanie o tym, co zrobi się w bliskiej przyszłości.

ROZDZIAŁ 5:

- rozmawianie o swoim planie lekcji,
- pytanie o godzinę i podawanie jej,
- wyrażanie swoich upodobań,
- mówienie o tym, co właśnie się robi, używając konstrukcji *etre en train de faire*.

GRAMATYKA

ROZDZIAŁ 0:

- rodzajniki określone w nazwach symboli Francji.

ROZDZIAŁ 1:

- czasowniki I grupy,
- odmiana w czasie teraźniejszym trybu oznajmującego czasowników: *parler, habiter, s'appeler, être*,
- zaimki osobowe w funkcji podmiotu,
- zaimki osobowe akcentowane,
- rodzaj i liczba przymiotników określających narodowość,
- rodzajniki określone,
- przyimki: *à, en*,
- zaimki pytające: *comment, où*,
- adjectif pytający: *quel(le)*.

ROZDZIAŁ 2:

- czasowniki regularne I grupy,
- czas teraźniejszy trybu oznajmującego czasowników: *étudier, travailler*,
- czasowniki nieregularne 3 grupy,
- czas teraźniejszy trybu oznajmującego czasowników: *avoir, vouloir*,
- rodzaj i liczba rzeczowników określających nazwy zawodów,
- zaimek wskazujący: *ce*,
- rodzajniki nieokreślone.

ROZDZIAŁ 3:

- zaimki dzierżawcze,
- miejsce przymiotnika,
- przyimek *de*,
- przysłówki *d'intensité: très*,
- adwerbe d'affirmation: *oui, si*,
- przeczenie: *ne... pas*.

ROZDZIAŁ 4:

- czasowniki nieregularne III grupy,
- czas teraźniejszy trybu oznajmującego czasowników: *lire, écrire, apprendre, faire*,
- czas przeszły bliski: *le passé récent*,
- czas przyszły bliski: *le futur proche*,
- zaimek pytający: *combien*,
- przysłówki ilości: *beaucoup de, peu de*,
- przyimek: *dans*,
- wyrażenie *Il y a*,
- rodzaj przymiotników określających kolor,
- podwójna męska forma trzech przymiotników: *beau/bel, vieux/vieil, nouveau/nouvel*.

ROZDZIAŁ 5:

- czas teraźniejszy ciągły: *le présent continu*,
- struktura czasownika: *aimer* lub *détester* z bezokolicznikiem lub z rzeczownikiem, np.: *aimer danser, aimer le tennis*,
- *les adverbess d'intensité: bien, beaucoup, trop*,
- rodzajniki w przeczeniu: *ne... pas le/la/les, ne... pas de/d`*.

FONETYKA

ROZDZIAŁ 0:

- dźwięki/głoski francuskie,
- alfabet francuski.

ROZDZIAŁ 1:

- samogłoski [i], [y], [u],
- akcenty graficzne.

ROZDZIAŁ 2:

- samogłoski [e], [ɛ],
- samogłoski [œ], [ø],
- wymowa i pisownia liczebników głównych.

ROZDZIAŁ 3:

- łączenie międzywyrazowe,
- samogłoski nosowe [ã], [ɔ̃], [ɛ̃].

ROZDZIAŁ 4:

- samogłoski [o], [ɔ],
- e nieme w *de* [ə].

ROZDZIAŁ 5:

- e nieme,
- wymowa i zapis godzin,
- wymowa i zapis nazw dni tygodnia,
- wymowa i zapis nazw miesięcy.

CYWILIZACJA

ROZDZIAŁ 0:

- język francuski na świecie,
- elementy geografii Francji,
- francuskie miasta i ich symbole,
- Frankofonia.

ROZDZIAŁ 1:

- formalny i nieformalny styl rozmowy.

ROZDZIAŁ 2:

- znane osoby francuskojęzyczne.

ROZDZIAŁ 3:

- komiksy francuskojęzyczne.

ROZDZIAŁ 4:

- flagi krajów frankofońskich,
- system szkolnictwa/oświaty/edukacji we Francji.

ROZDZIAŁ 5:

- *le collège* (gimnazjum) we Francji: plan lekcji, system oceniania,
- rytuały szkolne,
- spędzanie czasu wolnego w różnych zakątkach Francji.

Allez, on y va ! 2

SŁOWNICTWO

Rozdział 1:

- mieszkanie: pomieszczenia, meble, sprzęt gospodarstwa domowego,
- przymiotniki określające miejsce zamieszkania.

ROZDZIAŁ 2:

- miasto i miejsca w mieście,
- usługi,
- sklepy,
- liczebniki porządkowe,

- przymiotniki określające miasto.

ROZDZIAŁ 3:

- czynności dnia codziennego,
- spędzanie czasu wolnego (2),
- nazwy gier (2),
- nazwy dyscyplin sportowych (2),
- wyrażenia: *avoir une grande passion pour, se passionner pour, être passionné par, s'intéresser à.*

ROZDZIAŁ 4:

- ubrania,
- czasowniki mające związek z ubieraniem: *s'habiller, mettre, enfiler, porter, enlever, se déshabiller,*
- liczebniki: 100 – 1 000 000.

ROZDZIAŁ 5:

- części ciała,
- choroby,
- produkty żywnościowe,
- posiłki,
- zajęcia sportowe.

ROZDZIAŁ 6:

- pogoda, zjawiska pogodowe,
- miesiące, pory roku,
- święta,
- kierunki geograficzne,
- wakacje.

KOMUNIKACJA

ROZDZIAŁ 1:

- opisywanie miejsca zamieszkania,
- mówienie o urzędzeniu,
- informowanie o lokalizacji,
- opisywanie domu marzeń.

ROZDZIAŁ 2:

- opisywanie miasta, dzielnicy,
- pytanie o drogę/trasę,

- dawanie wskazówek.

ROZDZIAŁ 3:

- opowiadanie o czynnościach dnia codziennego,
- porządkowanie czynności chronologicznie,
- wskazywanie częstotliwości i pytanie o nią,
- opowiadanie o swoich upodobaniach (1),
- wyrażanie tych samych lub odmiennych upodobań (1),
- wyrażanie propozycji, akceptacji, odmowy,
- pytanie o opinię i wyrażanie opinii (1).

ROZDZIAŁ 4:

- opisywanie ubrań i sposobu ubierania się,
- robienie zakupów w sklepie z ubraniami i butami,
- opowiadanie o swoich upodobaniach (2),
- wyrażanie tych samych lub odmiennych upodobań (2),
- pytanie o opinię i wyrażanie jej (2),
- porównywanie.

ROZDZIAŁ 5:

- opisywanie stanu zdrowia,
- rozmawianie o kuchni i zdrowym odżywianiu,
- rozmawianie o zdrowym trybie życia.

ROZDZIAŁ 6:

- opisywanie pogody,
- pytanie o datę i podawanie jej,
- opowiadanie o minionych wakacjach (5),
- pisanie/redagowanie kartki z wakacji,
- planowanie wakacji.

GRAMATYKA

ROZDZIAŁ 1:

- czasowniki nieregularne III grupy jednotematowe (*ouvrir*), dwutematowe (*sortir*, *dormir*),
- czas teraźniejszy trybu oznajmującego czasownika *vivre*,
- różnice między *il y a* i *c'est*,
- przyimki miejsca: *sur*, *sous*, *en bas*, *en haut*, *à côté de*, *derrière*,
- rodzajniki ściągnięte (*les articles contractés*): *du*, *de la*, *de l'*, *des*,
- przyimek: *chez*,

- czas przyszły prosty *le futur simple* (1),
- zdania wrunkowe: *Si + présent + présent, Si + présent + futur.*

ROZDZIAŁ 2:

- tryb rozkazujący *l'impératif*,
- *Il faut avec l'infinif*,
- rodzajniki ściągnięte (*les articles contractés*): *au, à la, aux*,
- okoliczniki miejsca: *à côté de, en face de, près de, loin de*,
- przysłówki przeczenia: *ne... pas du tout.*

ROZDZIAŁ 3:

- czasowniki zwrotne: *se réveiller, se lever, se laver, s'habiller, se coucher*,
- czasowniki modalne: *savoir, vouloir, pouvoir, devoir*,
- struktura czasownika: *aimer* lub *détester* z bezokolicznikiem czasownika zwrotnego,
- przysłówki natężenia: *bien, beaucoup, trop*; sposobu: *bien*; ilości,
- czas przeszły *le passé composé* z *avoir* i *être*,
- przysłówki czasu: *d'abord, premièrement, ensuite, puis, plus tard, finalement, souvent, rarement, de temps en temps*,
- przysłówki potwierdzenia: *si, aussi, non, non plus*,
- przeczenie: *ne... jamais.*

ROZDZIAŁ 4:

- czasowniki regularne I grupy: osobliwości odmiany w czasie teraźniejszym trybu oznajmującego: *préférer, acheter*,
- zaimek *en*,
- zaimki osobowe dopełnienia bliższego COD i dalszego COI,
- porównania: *expressions de la comparaison*,
- tryb przypuszczający *le conditionnel présent* (*je voudrais du pain...*).

ROZDZIAŁ 5:

- wyrażenie *avoir mal à*,
- rodzajniki ściągnięte: *les articles contractés (au, à l', aux)*,
- rodzajniki cząstkowe: *les articles partitifs (du, de la, de l')*,
- zaimki *en* i *y*.

ROZDZIAŁ 6:

- czas przeszły *l'imparfait*,
- czasy przeszłe: *le passé composé* i *l'imparfait*,
- przysłówki intensywności: *bien, beaucoup, trop*,
- czas przyszły prosty *le futur simple* (2).

FONETYKA

ROZDZIAŁ 1:

- samogłoski [e], [ɛ], [ə],
- wymowa spółgłosek dźwięcznych na końcu wyrazu.

ROZDZIAŁ 2:

- samogłoski [e] : [ə],
- głoski [j] : [il],
- wymowa i pisownia liczebników porządkowych.

ROZDZIAŁ 3:

- samogłoski [œ] : [ø],
- głoski [y], [w],
- intonacja: zdania oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe.

ROZDZIAŁ 4:

- samogłoski [œ] : [ø],
- wymowa liczebników od 100 do 1 000 000,
- rytm i intonacja w zdaniach pytających.

ROZDZIAŁ 5:

- wymowa dźwięcznych spółgłosek na końcu wyrazu,
- łączenie międzywyrazowe spółgłoskowe,
- rytm i intonacja.

ROZDZIAŁ 6:

- samogłoski nosowe,
- zasady wymowy głosek zapisywanych literą c,
- rytm i intonacja.

Cywilizacja

ROZDZIAŁ 1:

- rodzaje miejsc zamieszkania we Francji.

ROZDZIAŁ 2:

- miasta frankofońskie; Marseille, Québec, Liège,
- Bruxelles: la Grand-Place, le musée Magritte, le Centre Belge de la Bande-Dessinée, Autoworld,
- Paris, stolica Francji: mosty, zabytki,
- Różnice między: *un café, un bistrot, une brasserie, un bar*.

ROZDZIAŁ 3:

- posiłki we Francji,
- gry towarzyskie we Francji: *le jeu de l'oie*, *Monopoly* (gąska, Monopol),
- atrakcje kulturalne Paryża.

ROZDZIAŁ 4:

- *Haute couture* i *prêt-à-porter*.

ROZDZIAŁ 5:

- kuchnia francuska; francuska gastronomia na liście światowego dziedzictwa UNESCO.

ROZDZIAŁ 6:

- klimat w różnych krajach frankofońskich.

6. STRUKTURA LEKCJI

Najistotniejszym elementem i zarazem warunkiem osiągnięcia sukcesu w nauczaniu jest odwołanie się do ciekawości poznawczej uczniów, drugim – nie mniej ważnym – jest bezpieczna i przyjazna atmosfera na lekcji. Efektywni nauczyciele potrafią obudzić w swoich uczniach fascynację i motywację wewnętrzną, tak aby celem było samo poznawanie, a nauka stała się przygodą i przyjemnością. Aby rozbudzić w uczniach tę fascynację, nauczyciel sam musi być zafascynowany przedmiotem, którego uczy. Jego mimika, postawa, głos, sposób mówienia stanowią czytelny przekaz, że to, czym się zajmujemy, jest niezmiernie ciekawe.

FAZY LEKCJI

1. Przygotowanie do zajęć

- a. czynności organizacyjne,
- b. działania przybliżające treści nowej lekcji:
  - rozgrzewka językowa, wprowadzenie do tematu powinny być tak przeprowadzone, aby wzbudzić zainteresowanie uczniów. Istnieje wiele sposobów na koncentrowanie uwagi młodzieży. Można w tym celu wykorzystać zaskakujące, intrygujące pytanie, które pobudzi do myślenia i stawiania hipotez, do spontanicznego wyrażania opinii; można też wykorzystać piosenki, ilustracje, filmiki, gry itp. Ważne jest, aby w ciągu kilku pierwszych minut lekcji nie tylko skupić uwagę uczniów na wybranym zagadnieniu, ale też wprowadzić atmosferę bezpieczeństwa, akceptacji i wzajemnego zaufania,
  - sprawdzenie pracy domowej,

- krótkie powtórzenie wiedzy i umiejętności nabytych na poprzednich zajęciach może być jednocześnie wprowadzeniem do nowej lekcji,
- podanie i sprecyzowanie tematyki oraz celów zajęć. Poinformowanie uczniów na co powinni zwracać uwagę, co powinni zrozumieć, zapamiętać, jaka umiejętność będzie ćwiczona,
- wyeksponowanie pomocy dydaktycznych, rozdanie materiałów,
- podział na grupy, przydział zadań.

2. Odkrywanie/Prezentacja nowych elementów językowych

Termin „odkrywanie” preferowany przez współczesne metody nauczania sugeruje osobiste zaangażowanie uczniów w dochodzenie do wiedzy, ich aktywne uczestnictwo w procesie akwizycji języka w miejsce biernego przyswajania informacji prezentowanych przez nauczyciela. Wprowadzenie nowego materiału powinno być połączone z interesującym dla uczniów kontekstem oraz z zastosowaniem różnorodnych materiałów i pomocy dydaktycznych odpowiednio dobranych do celów lekcji, takich jak tekst, ilustracja, nagranie audio lub video. Samodzielne odkrywanie nowych treści opiera się głównie na współpracy uczniów, którzy, pracując w parach lub małych grupach, stosują różne strategie, jak np. domyślanie się, korzystanie ze słownika lub innych pomocy, pomoc kolegów i nauczyciela. Końcowy etap odkrywania znaczeń i formułowania reguł wymaga przedstawienia obserwacji i przedstawiania wniosków grup na forum klasy.

3. Przyswajanie i utrwalanie

Jest to faza intensywnych ćwiczeń mających na celu systematyzację, przyswojenie i zautomatyzowanie zdobytej wiedzy, tak aby poznane elementy języka zostały zapisane w pamięci trwałej. W serii podręczników *Allez, on y va !* znajdziemy wiele bogatych, ciekawych ćwiczeń i aktywności komunikacyjnych, leksykalnych i gramatycznych, adekwatnych do prezentowanego materiału, które pomogą w skutecznym opanowaniu nowych treści nauczania.

4. Transfer/Ponowne użycie w innym kontekście

Etap ten ma na celu praktyczne użycie nowych struktur, ale w innym niż dotychczas kontekście. Zadania powinny być maksymalnie zbliżone do tych, które uczniowie wykonują w życiu codziennym, i ewentualnie będą wykonywać w przyszłości. Wtedy łatwiej dostrzegą oni celowość nauki języka. Mogą to być wypowiedzi uczniów wyrażające opinie, dialogi, rozmowy telefoniczne, pisanie e-maili, listów, ogłoszeń, planów, streszczeń itp. Uczniowie mogą pracować indywidualnie, w parach lub grupach i prezentować rezultaty na forum klasy.

5. Ewaluacja i podsumowanie

Na zakończenie zajęć należy sprawdzić, stosując wcześniej podane kryteria, czy zamierzony cel lekcji został osiągnięty.

W serii podręczników *Allez, on y va !* znajdują się ćwiczenia kontrolne po każdej jednostce tematycznej oraz kwestionariusze zawierające elementy samooceny z Portfolio językowego. Skutecznym sposobem sprawdzenia stopnia opanowania materiału jest zadanie ciekawej pracy domowej pisemnej lub ustnej. Temat zadania musi dotyczyć treści prezentowanych na lekcji, może je nieco rozszerzyć, ujmując w inny, bardziej indywidualny sposób.

Powyższa struktura lekcji została opracowana w oparciu o fazy lekcji przygotowane przez Iwonę Janowską na podstawie literatury glottodydaktycznej, własnych doświadczeń pedagogicznych oraz ESOKJ w celu ogólnego ukierunkowania działań nauczycieli przygotowujących się do lekcji. Liczbę faz lekcji można oczywiście modyfikować, biorąc pod uwagę specyfikę grupy i czas trwania zajęć.

7. METODY, TECHNIKI I FORMY PRACY

FORMY PRACY

Na lekcjach języka francuskiego nauczyciel powinien stosować różnorodne formy pracy, aby uczyć efektywnie, zrealizować program nauczania, urozmaicić lekcje, zainteresować uczniów o różnych potrzebach i stylach uczenia się oraz lepiej wykorzystać potencjał w nich drzemiący. Należy zwrócić również uwagę na dostosowanie odpowiedniej formy pracy do rodzaju zadania oraz celów, jakie nauczyciel sobie stawia.

Przykładowe formy pracy:

- praca nauczyciela z całą grupą,
- praca w grupach kilkusobowych na lekcji,
- praca w parach w czasie trwania lekcji,
- samodzielna praca każdego ucznia na lekcji.

Metody i techniki pracy

Według ESOKJ „najlepszymi rozwiązaniami metodycznymi i metodologicznymi w zakresie kształcenia językowego (...) są takie, które okazują się najbardziej skuteczne w realizacji celów ustalonych na podstawie analizy potrzeb indywidualnych uczących się w określonym kontekście społecznym” (ESOKJ 2003: 124).

Przy wyborze metod nauczania należy kierować się przede wszystkim potrzebami i wiekiem uczniów, gdyż to one określają cel nauki. Młodzież w wieku 13-15 lat lubi aktywności dynamiczne, interakcyjne typowe dla podejścia komunikacyjnego, ale też elementy zabawowe TPR i naturalność metody bezpośredniej. W zależności od typu umysłowości i cech osobowościowych część uczniów preferuje podawanie objaśnień i tłumaczeń, a więc elementy metody kognitywnej, inni zaś wolą agramatyczne podejście metody audiolingwalnej. W pracy z młodzieżą wskazane są metody komunikatywne, interakcyjne, niekonwencjonalne (Komorowska 2009: 34-35).

Przy wyborze odpowiedniej metody należy uwzględnić fakt, że uczniowie 13-15 letni mają w większym stopniu rozwinięte myślenie abstrakcyjne i pamięć logiczną. Na tym etapie nauka języka staje się procesem analitycznym.

Tak więc, aby lekcje języka francuskiego były dla ucznia atrakcyjne, motywujące do nauki, należy stosować zróżnicowane metody i techniki nauczania oraz formy pracy.

Metoda komunikacyjna, zwana podejściem komunikacyjnym, za główny cel stawia skuteczne porozumiewanie się w języku obcym, czyli umiejętność komunikowania się w sytuacjach, kiedy niezbędne jest uzyskanie bądź przekazanie drugiej osobie pewnych informacji (34 Kom). Konieczne jest tu oczywiście poznanie form gramatycznych niezbędnych do skutecznej komunikacji językowej. Błędy traktowane są jako naturalny element uczenia się, ponieważ będą one stopniowo eliminowane wraz z naturalnym rozwojem sprawności językowych. Podejście komunikacyjne ma charakter eklektyczny, ponieważ łączy wiele cech metod konwencjonalnych i niekonwencjonalnych (Komorowska 2009:33).

Metoda audiolingwalna za cel nauki uznaje opanowanie czterech sprawności językowych: słuchania, mówienia, czytania i pisanie (w takiej kolejności). W tej metodzie opanowanie języka następuje poprzez wykształcenie odpowiednich nawyków językowych, czyli trwałych związków między bodźcem a reakcją. Odbywa się to w sposób mechaniczny, bezrefleksyjny poprzez wielokrotne powtarzanie, zapamiętywanie i utrwalanie materiału (dryle językowe). Ogromną rolę odgrywa tu uczenie się na pamięć i odgrywanie scenek. W metodzie tej eliminuje się język ojczysty ucznia, odrzuca się wyjaśnienia dotyczące gramatyki czy analizę materiału językowego. Należy też unikać za wszelką cenę błędów językowych, w obawie przed ewentualnym utrwaleniem złych nawyków. Metoda ta jest wykorzystywana głównie na poziomach początkowych nauczania języka, służy rozwijaniu sprawności słuchania i mówienia.

Metoda reagowania całym ciałem (*Total Physical Response – TPR*) to milczące przysłuchiwanie się połączone z ruchem fizycznym związanym z treścią przekazu. Polega na wydawaniu prostych poleceń w języku obcym skonstruowanych w taki sposób, by można było wykonać je bez użycia słów. Stosowanie tej metody pomaga uruchomić zarówno lewą półkulę mózgu, odpowiedzialną za język i mowę, jak i prawą, odpowiedzialną za realizację ruchu fizycznego. Pobudzenie pracy całego mózgu znacznie zwiększa efektywność nauki. Metoda ta bardzo dobrze sprawdza się nie tylko w początkowych etapach nauczania, ale też zawsze w sytuacjach, kiedy spada koncentracja i uwaga uczniów.

Metoda naturalna opiera się na założeniu, że decydujące dla opanowania języka jest słuchanie wypowiedzi obcojęzycznych, których ogólny sens jest dla uczącego się zrozumiały, wynika bowiem ze zrozumiałej dla niego sytuacji. W taki właśnie sposób małe dzieci uczą się skutecznie języka ojczystego. W warunkach szkolnych nauczyciel posługuje się dość prostym, ale naturalnym językiem, stosuje wiele mimiki i gestu, powtarza swą wypowiedź na różne sposoby. Dbą o zapewnienie uczniom poczucia bezpieczeństwa i akceptacji, ponieważ kluczową sprawą dla powodzenia nauki jest wyeliminowanie stresu. Uczniowie sami decydują, kiedy włączyć się do rozmowy. Nauczyciel nie poprawia błędów, lecz wielokrotnie wypowiada formy poprawne. Wypowiedzi nauczyciela muszą być zrozumiałe, ale zawsze na nieco wyższym poziomie niż ten prezentowany przez ucznia, co stymuluje jego rozwój.

Podejście zadaniowe, czyli uczenie się przez wykonywanie zadań, to najnowsza metoda nauczania języka obcego bazująca przede wszystkim na komunikacji. Podczas zajęć uczniowie współpracują ze sobą i uczą się poprzez działanie. Język jest narzędziem, które umożliwia im wykonywanie zadań, które nie są wyłącznie zadaniami językowymi, a wpisują się w szerszy od szkolnego kontekst społeczny. Podstawową funkcją zadania jest umożliwienie komunikacji między uczniami, a język jest narzędziem pozwalającym osiągnąć cel. Używamy języka po to, by coś zakomunikować, a nie po to, by poprawnie zastosować np. formy czasu przeszłego. Punktem wyjścia w pracy nad zadaniem nie jest dokument, a problem, z którym uczniowie muszą się zmierzyć, pracując w parach lub małych grupach. Zadanie musi więc być realizowane we współpracy, stanowić bodziec do komunikacji i zostać zakończone konkretnym rezultatem.

Trzy etapy pracy nad zadaniami

1. etap poprzedzający – to prezentacja tematu i ustalenie planu działania. Ważne jest odwołanie się do doświadczeń uczniów oraz aktywizacja ich zasobów językowych i kulturowych,
2. realizacja – jest to faza intensywnej pracy nad zadaniem. Uczniowie najpierw pracują w parach lub małych grupach, a następnie prezentują efekt wykonanej pracy. Może to być prezentacja, *exposé*, debata, broszura, nagranie, film etc.,

3. etap po realizacji zadania – to działania nauczyciela i uczniów mające na celu podsumowanie i omówienie pracy, sprawdzenie poprawności językowej (wyjaśnienie i poprawa błędów), przypomnienie reguł, (auto)ewaluacja wykonania zadania (Janowska I., 2010: 56-60).

Techniki aktywizujące

1. Techniki teatralne (drama) to krótkie scenki lub większe inscenizacje, dialogi i odgrywanie ról, które rozwijają i wzbogacają słownictwo, umożliwiają prowadzenie ciekawych ćwiczeń językowych. Ćwiczenia inscenizacyjne dzielą się na trzy typy ze względu na stopień kreatywności:

- a. ćwiczenia typu „odgrywanie ról”,
- b. ćwiczenia symulujące – o charakterze problemowym,
- c. gry sceniczne.

Ciekawe role wzbudzają u uczniów naturalną chęć zabrania głosu i wpływają na nich mobilizująco, ponieważ zmuszają do twórczego wykorzystania przyswojonego materiału językowego. Podczas odgrywania scenek uczniowie uczą się stosować właściwą intonację i tempo wypowiedzi, mimikę, gesty. Ćwiczenia te, pozbawione elementu współzawodnictwa, a wymagające współpracy i interakcji, pozwalają uczniom, szczególnie słabszym i nieśmiałym, pozbyć się barier psychicznych.

2. Gry i zabawy językowe stanowią doskonały sposób na skupienie uwagi uczniów na konkretnym zadaniu, motywują uczniów, przywołują pozytywne skojarzenia i pomagają kreować atmosferę sprzyjającą uczeniu się.

3. Piosenka jest bardzo ciekawym i skutecznym sposobem na zapamiętanie materiału leksykalnego i językowego, wykorzystującym naturalną u nastolatków fascynację muzyką. Warto zaangażować uczniów do wyboru utworów, a nawet do opracowania ćwiczeń z wykorzystaniem tekstu wybranej przez nich piosenki.

4. Stacje językowe – to technika aktywizująca, która polega na tym, że stacjami są w dowolny sposób ustawione szkolne ławki, na których znajdują się zadania do wykonania. Poszczególne stacje są powiązane ze sobą tematycznie. Uczniowie przechodzą od stacji do stacji, wykonując znajdujące się tam zadania w swoim własnym tempie i wybierając swoją własną drogę. Jest to bardzo ciekawa technika, która doskonale sprawdza się przy powtarzaniu większej partii materiału. Nauczyciel obserwuje uczniów i pełni funkcję doradcy.

5. Odwrócona klasa (*flipped classroom*) – to doskonały sposób na zaangażowanie uczniów w proces uczenia się i polepszenie ich motywacji do nauki. W tej metodzie uczeń samodzielnie w domu zapoznaje się z nową partią materiału dydaktycznego, np. w postaci tekstu, filmu, animacji lub podcastu, aby w czasie zajęć w klasie ćwiczyć stosowanie zdobytej wiedzy i rozwijać nabyte umiejętności. Dzięki temu nauczyciele mają więcej czasu na ćwiczenia utrwalające i sprawdzające, oraz na ewentualną pomoc uczniom z trudnościami w nauce. Natomiast uczniowie dzięki aktywnej pracy własnej chętniej współpracują, są bardziej aktywni i częściej wypowiadają się na forum klasy.

6. Projekt pedagogiczny stanowi okazję do łączenia kilku sprawności językowych oraz daje uczniom możliwość praktycznego wykorzystania zdobytej, również na innych przedmiotach, wiedzy oraz wypracowywania własnego warsztatu pracy. Stymuluje aktywność ucznia, wpływa pozytywnie na jego kreatywność, motywuje, kształtuje umiejętność współdziałania w sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych, rozwija samodzielność. Praca taka pozwala uczniom na wykorzystanie języka jako narzędzia zdobywania wiedzy i informacji o otaczającym ich świecie, ale też komunikacji w przypadku projektów międzynarodowych, np. *eTwinning*.

7. Techniki multimedialne. Korzystanie z multimedialnych narzędzi wpływa pozytywnie na motywację uczniów do nauki nowego języka, wspiera ich autonomię, ułatwia dostęp do informacji, rozwija różne sprawności językowe oraz poszerza wiedzę o kraju czy obszarze nauczanego języka.

Oto kilka sugestii dotyczących wykorzystania materiałów multimedialnych:

- wyszukiwanie określonych informacji w Internecie,
- zachęcanie uczniów do oglądania filmów i programów w oryginalnej wersji językowej,
- praca z wykorzystaniem DVD, krótkich filmów z Internetu, wideoklipów czy tablicy interaktywnej,
- korzystanie z platform i aplikacji wspierających naukę języka: np. *Quizlet*, *Kahoot!*, *Wordwall* (na tej platformie znajdują się ćwiczenia do podręcznika *Allez, on y va !*), *LearningApps*, *DuoLingo*, *Memrise*, *WordBit*,
- korzystanie z platform *Kahoot!* oraz *Quizizz*, które umożliwiają tworzenie interaktywnych quizów, gier itp. w ramach pracy indywidualnej,
- tworzenie gier z użyciem kodów QR, zabawy z aplikacją *Story Dice* (odnosząc się do wylosowanych ikonek przypominających kostki *Story Cubes*, należy szybko wymyślić historijkę łączącą wszystkie ikonki),
- ciekawym rozwiązaniem byłoby założenie każdej klasie Padletu (www.padlet.com), czyli swoistego rodzaju tablicy, do której mają dostęp członkowie danej grupy. Dzięki temu narzędziu uczniowie mogliby udostępniać kolegom efekty swojej pracy, a nauczyciel mógłby udostępniać uczniom wartościowe linki, ciekawe filmy, książki, zadania dodatkowe, a nawet notatki z lekcji.

TECHNIKI NAUCZANIA ELEMENTÓW SYSTEMU JĘZYKA I SPRAWNOŚCI JĘZYKOWYCH

Rola nauczyciela polega na umiejętnym dopasowaniu technik do wymagań i możliwości uczniów, zapewnieniu koniecznej różnorodności oraz odpowiedniego stopnia trudności zajęć, tak aby ułatwić młodzieży skuteczne opanowanie systemu języka oraz doskonalenie wszystkich sprawności językowych. Nauczyciel ma do dyspozycji następujące (przykładowe) techniki nauczania czterech sprawności językowych: słuchania, czytania, mówienia i pisania, oraz słownictwa, gramatyki i poprawnej wymowy.

Techniki nauczania sprawności receptywnych

SŁUCHANIE

Przed słuchaniem:

- stawianie hipotez, określenie kontekstu sytuacyjnego dotyczącego tekstu słuchanego na podstawie tytułu, ilustracji, zdjęcia, które towarzyszą zadaniu w podręczniku,
- rozmowa na temat związany z tekstem, wprowadzenie tematu,
- wprowadzenie słów i zwrotów kluczowych występujących w tekście i próby odgadnięcia treści,
- zadawanie pytań dotyczących tekstu, na które uczniowie odpowiadają przed wysłuchaniem nagrania, a następnie podczas słuchania weryfikują trafność odpowiedzi.

W trakcie słuchania:

- określenie czasu, miejsca, osób, zdarzenia,
- łączenie podanych wcześniej zdań w pary oraz odpowiedzi na pytania,
- podawanie właściwej kolejności ilustracji lub wydarzeń zgodnie z treścią tekstu,
- dopasowanie obrazka do usłyszanego tekstu,
- uporządkowanie dialogu,
- wybieranie właściwej odpowiedzi w ćwiczeniach typu prawda/fałsz oraz wielokrotnego wyboru,
- uzupełnianie brakujących informacji w tekście,
- poprawianie tekstu na podstawie wysłuchanej wypowiedzi,
- zrekonstruowanie dialogu na podstawie nagrania.

Po wysłuchaniu:

- wykonywanie czynności zgodnej z usłyszonym poleceniem (czyli zastosowanie metody *TPR – Total Physical Response*),
- krótkie podsumowanie albo streszczenie usłyszanych treści po polsku lub francusku,

- zrekonstruowanie dialogu na podstawie nagrania.

CZYTANIE ZE ZROZUMIENIEM

Przed czytaniem:

- rozmowa na temat związany z tekstem,
- wprowadzenie wyrazów kluczowych występujących w tekście,
- praca z ilustracją,
- pytania dotyczące tekstu, na które uczniowie odpowiadają przed lekturą, a w trakcie czytania weryfikują trafność udzielonych odpowiedzi.

W trakcie czytania:

- określanie czasu, miejsca, osób, zdarzenia,
- wyszukiwanie określonej informacji: uczniowie przeglądają szybko tekst, aby ją znaleźć,
- wyszukiwanie informacji szczegółowych,
- dopasowywanie tytułów do tekstów,
- podkreślanie wyrazów-kluczy,
- wydobywanie głównej myśli, a następnie informacji szczegółowych,
- porządkowanie kolejności obrazków zgodnie z treścią tekstu, dopasowywanie ilustracji do przeczytanej informacji,
- uzupełnianie luk brakującymi informacjami,
- ocena przeczytanych informacji techniką prawda/fałsz i wychwytywanie błędnych informacji,
- test wyboru (wybieranie właściwej odpowiedzi do pytań związanych z tekstem),
- udzielanie odpowiedzi na pytania związane z tekstem,
- wskazywanie miejsc w tekście, z których pochodzi dana informacja,
- rozdzielanie dwóch pomieszanych tekstów,
- uporządkowanie podanych zdań, akapitów lub dialogów tak, aby stanowiły logiczną całość,
- porządkowanie wydarzeń opisanych w tekście we właściwej kolejności.

Po przeczytaniu:

- przedstawienie treści z punktu widzenia innego bohatera,
- proponowanie innego zakończenia tekstu,
- uzupełnianie tabel informacjami na podstawie tekstu,
- ułożenie przez uczniów pytań lub innych ćwiczeń dotyczących tekstu i zadanie ich kolegom,

- stworzenie planu tekstu w punktach,
- odniesienie informacji w tekście do własnych doświadczeń,
- pisemne lub ustne streszczanie tekstu,
- redagowanie tekstu o podobnej tematyce,
- pisanie dalszego ciągu tekstu.

Techniki nauczania sprawności produktywnych

MÓWIENIE:

- powtarzanie za wzorem (indywidualne i chóralne), szczególnie przydatne przy ćwiczeniu wymowy i intonacji (metoda audiolingwalna),
- budowanie dialogów w według wzoru,
- układanie pytań do odpowiedzi,
- udzielanie odpowiedzi na pytania,
- omawianie różnic pomiędzy ilustracjami lub tekstami, opisywanie obrazków,
- śpiewanie piosenek,
- recytowanie wyliczanek, rymowanek, wierszy,
- wydawanie poleceń, formułowanie instrukcji,
- spekulowanie na podstawie tytułu lub ilustracji,
- symulacja (odgrywanie ról na podstawie podanych informacji),
- odgrywanie scenek, skeczy, adaptacji sztuk itp.,
- opowiadanie historyjek w oparciu o bodźce wzrokowe,
- zadania w parach lub grupach oparte na luce informacyjnej – wymiana informacji na podstawie uzupełniających się wzajemnie zestawów, w celu skompletowania danych,
- relacjonowanie własnych doświadczeń i przeżyć,
- opowiadanie historyjek w oparciu o materiały wizualne,
- wypowiedzi na wybrany temat,
- ankietowanie kolegów i prezentacja wyników ankiety.

PISANIE:

- sporządzenie „banku słów-kluczy”, które uczeń może wykorzystać w swoim tekście,
- sporządzanie map mentalnych, tabel i konspektów,
- przepisywanie wyrazów, zwrotów, tekstów modelowych,
- dyktanda,
- dopasowywanie połówek zdań,
- wypełnianie formularzy, ankiet,
- porządkowanie zdań, np. ustawianie ich w kolejności zgodnej z logiką tekstu,
- kończenie zdań,
- zadawanie pytań do tekstów, udzielanie odpowiedzi na pytania,
- uzupełnianie dymków w historyjkach komiksowych,

- tworzenie tekstów do historyjek obrazkowych,
- układanie samodzielnych, kilkuzdaniowych wypowiedzi na zadany temat,
- pisanie notatek np. z rozmów toczonych w parach/grupach,
- pisanie różnych krótkich form pisemnych (np. wiadomości SMS), redagowanie notatek, kartek pocztowych, wpisów na blogu lub forum,
- pisanie o sobie na podstawie zaprezentowanego modelu, np. uzupełnianie luki informacyjnej,
- pisanie streszczeń.

NAUCZANIE SŁOWNICTWA:

- porządkowanie słów według kategorii semantycznych,
- tworzenie map mentalnych,
- sporządzanie własnych słowniczków (również obrazkowych),
- podawanie i znajdowanie par synonimów lub antonimów,
- rozwiązywanie krzyżówek, rebusów i zagadek, diagramów literowych,
- stosowanie gier opartych na zapamiętywaniu,
- uzupełnianie luk,
- rozsypanka literowa (układanie wyrazów z rozrzuconych liter),
- grupowanie wyrazów według ich pisowni lub wymowy,
- definiowanie słów; łączenie słów z definicją lub przykładem,
- dopasowywanie wyrazów do ilustracji,
- tworzenie skojarzeń,
- wykorzystanie fiszek wyrazowych i kart obrazkowych z podpisem,
- prezentacja i ćwiczenie nowych słów na podstawie materiałów i przedmiotów autentycznych,
- prezentacja i utrwalanie słownictwa na podstawie piosenek i rymowanek,
- prezentacja i utrwalanie słownictwa na podstawie opowiadania (np. uzupełnianie tekstu),
- podawanie wyrazów niepasujących do danej grupy,
- podawanie znaczenia słów za pomocą mimiki, gestów,
- podawanie nowego wyrazu w kontekście,
- zastosowanie nowych wyrazów w wyrażeniach, zdaniach, w krótkich historyjkach,

NAUCZANIE GRAMATYKI:

- analiza nowych struktur gramatycznych na podstawie umieszczonych w podręczniku lub kartach pracy wyjaśnień (po polsku) dotyczących specyfiki nowych struktur,
- wyszukiwanie w tekście określonych form gramatycznych,

- prezentacja i utrwalanie nowych struktur na podstawie opowiadania,
- układanie rozsypanki wyrazowej w dłuższe struktury gramatyczne,
- zabawa wyrazami, tak aby powstały pytania/zdania,
- uzupełnianie odpowiednią strukturą gramatyczną zdań, dialogów, opowiadań,
- tłumaczenie fragmentów zdań w sposób wymuszający zastosowanie konkretnej struktury,
- parafrazowanie zdań, czyli wyrażanie takiej samej treści za pomocą innej konstrukcji,
- przekształcanie zdań,
- podawanie właściwej formy czasownika,
- tłumaczenie całych zdań lub ich części na język francuski i odwrotnie,
- uzupełnianie luk, stosowanie techniki wielokrotnego wyboru,
- układanie zdań z podanych wyrazów.

NAUCZANIE WYMOWY:

- powtarzanie modelu językowego (słów, fraz, zdań, rymowanek, piosenek) za nauczycielem lub nagraniem,
- powtarzanie, uczenie się na pamięć, wspólne śpiewanie piosenek, rymowanek,
- powtarzanie łańcuchów językowych,
- głośne czytanie krótkich, prostych tekstów.

FORMY PRACY

Na lekcjach języka francuskiego nauczyciel powinien stosować różnorodne formy pracy, aby uczyć efektywnie, zrealizować program nauczania, urozmaicić lekcje, zainteresować uczniów o różnych potrzebach i stylach uczenia się oraz lepiej wykorzystać potencjał w nich drzemący. Należy zwrócić również uwagę na dostosowanie odpowiedniej formy pracy do rodzaju zadania oraz celów, jakie nauczyciel sobie stawia.

Przykładowe formy pracy:

- praca nauczyciela z całą grupą,
- praca w kilkusobowych grupach na lekcji,
- praca w parach w czasie trwania lekcji,
- samodzielna praca każdego ucznia na lekcji,
- samodzielna praca ucznia w domu: zadania domowe, przygotowanie projektu z wykorzystaniem technik multimedialnych oraz poszukiwanie nowych materiałów uzupełniających,
- praca w grupach poza zajęciami szkolnymi nad projektem, w ramach wymian szkolnych czy imprez frankofońskich.

8. INDYWIDUALIZACJA NAUCZANIA

Każda grupa to zbiór uczniów o zróżnicowanych możliwościach, preferencjach i stylach uczenia się. Zdarzają się również uczniowie z różnymi dysfunkcjami, ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wybitnie uzdolnieni. Zadaniem nauczyciela jest rozpoznanie indywidualnych potrzeb, możliwości, oczekiwań i ewentualnych trudności uczniów, dobranie odpowiednich metod i właściwej koncepcji pracy w procesie dydaktycznym.

Pomocne mogą tu być następujące techniki:

- **Dostosowanie zadań i wymogów do uczniów z objawami dysleksji rozwojowej (w tym dysleksji, dysgrafii i dysortografii)**, tak aby nie tylko wyrównać ich szanse, ale także pomóc w przewyżnianiu problemów. W obudowie metodycznej podręcznika *Allez, on y va !* znajdują się kartkówki i testy przeznaczone dla dyslektyków,
- **Wykorzystanie potencjału uczniów zdolniejszych** do pomocy tym wolniej pracującym, do sprawdzania poprawności wykonanych zadań czy przygotowywania drobnych pomocy dydaktycznych. Słabsi uczniowie często mają więcej odwagi, by zwrócić się z pytaniem do kolegi lub koleżanki, niż do nauczyciela. W ten sposób uczniowie zdolniejsi będą czuli się potrzebni, a poprzez pomaganie innym powtórzą i utrwalą określony materiał językowy,
- **Organizowanie pracy w parach i grupach** dzięki czemu większa liczba uczniów w tym samym czasie aktywnie wykorzystuje ćwiczone konstrukcje,
- **Stosowanie gier i zabaw** sprzyja utrwaleniu słownictwa oraz struktur gramatycznych w swobodny, a często niekonwencjonalny sposób. Przy zachowaniu odpowiedniej dyscypliny w klasie, przy zaangażowaniu wszystkich, nawet najbardziej negatywnie nastawionych uczniów.

Praca z uczniem zdolnym:

- przygotowanie dodatkowych materiałów do pracy własnej o wyższym poziomie trudności,
- zadawanie dodatkowych prac domowych, zadawanie czytania w języku francuskim,
- zwiększenie tempa pracy,
- poszerzanie słownictwa oraz zagadnień gramatycznych,
- prowadzenie przez uczniów zdolnych fragmentów lekcji, przygotowywanie pomocy naukowych,
- powierzanie opiece uczniów zdolnych ich słabszych kolegów podczas wykonywania konkretnych zadań,
- zorganizowanie zajęć dodatkowych, przygotowywanie uczniów zdolnych do konkursów.

Praca z uczniem słabszym:

Zadaniem nauczyciela jest rozpoznanie trudności ucznia, znalezienie indywidualnych metod nauczania oraz zastosowanie odpowiedniej koncepcji pomocy:

- poznanie słabych i mocnych stron ucznia,
- zapewnienie stałego wsparcia nauczyciela w wykonywaniu ćwiczeń indywidualnych podczas lekcji,
- organizowanie pracy w grupach, podczas której uczniowie zdolniejsi mogą udzielać wsparcia uczniom słabszym,
- wprowadzenie dodatkowych krótkich ćwiczeń podnoszących koncentrację uwagi,
- wzbogacenie lekcji o środki dydaktyczne, które wspomagają przyswajanie wiedzy przez ucznia (np. dodatkowe ilustracje),
- przygotowanie zadań o niższym stopniu trudności oraz odpowiedniego zestawu ćwiczeń powtórkowych,
- różnicowanie trudności pracy domowej, tak aby uczniowie mogli wybrać zadanie spośród dwóch lub więcej o różnym stopniu trudności,
- dostosowanie poziomu zadań klasowych do możliwości ucznia,
- odnotowywanie sukcesów i osiągnięć ucznia, oraz zwracanie na nie uwagi,
- zorganizowanie zajęć wyrównawczych, umożliwienie konsultacji indywidualnych.

9. AUTONOMIA UCZNIA

Zgodnie z założeniami nowej podstawy programowej nauczyciel powinien pomagać uczniowi w budowaniu jego autonomii, czyli umiejętności samodzielnego wykonywania zadań, w nowym kontekście i nieszablonowo. U podstaw tego założenia stoi podejście, że uczeń jest podmiotem dydaktyki, a nie przedmiotem wypełniającym polecenia nauczyciela. Nauczyciel nie jest bowiem w stanie zastosować takich form pracy, które odpowiadałyby wszystkim uczniom. Tylko samodzielność uczniów daje możliwość doboru takich form pracy, które odpowiadają ich indywidualnym potrzebom i preferencjom (Komorowska, 2009: 223).

Aby rozwijać i wspierać autonomię ucznia, nauczyciel powinien:

- rozpoznać predyspozycje ucznia, pomóc mu odkryć preferowany styl uczenia się,
- stwarzać uczniom szanse odkrywania swoich mocnych stron,
- budować wiarę we własne możliwości, świadomość własnych kompetencji,
- wskazywać dodatkowe źródła wiedzy,
- zachęcać ucznia do poszukiwań,
- stwarzać okazję do prezentacji osiągnięć,
- rozwijać twórcze myślenie i kreatywność, rozszerzać horyzonty myślowe ucznia,
- różnicować materiał i zadania pod względem treści, stopnia trudności, zainteresowań,

- uzgadniać z uczniami przedmiot i formy pracy oraz termin jej wykonania,
- stosować aktywne metody nauczania,
- nagradzać, chwalić.

Wszystkie te działania mają na celu rozwinięcie umiejętności autonomicznego uczenia się w oparciu o indywidualną strategię poznawania, przetwarzania, zapamiętywania i używania informacji językowych.

Ponadto w drodze do budowania autonomii bardzo przydatne będą następujące umiejętności:

- korzystanie ze słownika, encyklopedii, leksykonu,
- prowadzenie notatek: zaznaczanie, podkreślanie ważniejszych treści, stosowanie skrótów, wypunktowywanie, notowania w formie diagramów, map mentalnych itp.,
- dokonywanie samooceny (czyli właściwe, tj. krytyczne, ocenianie swojego wkładu pracy w uczenie się danej partii materiału oraz efektu tej pracy),
- wyszukiwania dodatkowych materiałów i korzystania z różnych źródeł informacji (krytyczna analiza i selekcja treści),
- współpraca z innymi, uczenie się od siebie nawzajem, wspólne odpytywanie się i dzielenie zdobytymi informacjami, samodzielne sprawdzanie poprawności wykonanych zadań według klucza odpowiedzi,
- poznawanie i stosowanie technik kompensacyjnych (np. opisywanie słowa, prośba o powtórzenie lub potwierdzenie informacji),
- systematyczność w wykonywaniu zadań domowych, zapoznawaniu się z materiałem przygotowującym do następnej lekcji zalecanym przez nauczyciela (odwrócona klasa).

Zalety autonomii

Autonomia:

1. jest naturalnym czynnikiem rozwoju indywidualnego i społecznego. W przyszłości uczniowie niejednokrotnie znajdą się w sytuacji wymagającej wyznaczania sobie celów, negocjowania tych celów z innymi osobami, decydowania lub współdecydowania o sposobach ich realizacji czy przewidywania konsekwencji podjętych działań,
2. jest składnikiem skutecznego procesu uczenia się, ponieważ efektywność nauki wynika z umiejętności samodzielnego łączenia nowych wiadomości i umiejętności z już posiadanymi,
3. sprzyja doborowi strategii uczenia się odpowiedniego dla ucznia,
4. sprzyja dyscyplinie w klasie, ponieważ stwarza młodzieży możliwość współdecydowania o tym, co będzie przedmiotem pracy, jaki będzie termin i forma jej wykonania. Daje uczniom poczucie własnej wartości i łagodzi ewentualne konflikty interesów nauczyciela i ucznia,

5. sprzyja transferowi umiejętności, czyli przenoszenia ich z jednej sfery działania na inne. Uczniowie pracujący samodzielnie potrafią bez problemu zastosować wiedzę językową w naturalnych sytuacjach komunikacyjnych,
6. sprzyja indywidualizacji, ponieważ praca samodzielna, w parach czy w małych grupach umożliwia dostosowanie jej form do indywidualnych potrzeb uczniów, co zwiększa ich zainteresowanie, a obniża poczucie lęku i stresu (Komorowska, 2009: 225).

Uczeń przygotowany do samodzielnej pracy powinien wierzyć w swoje siły i możliwości, umieć określać własne cele uczenia się, być świadomym zalet, jakie wynikają z takiego sposobu nauki. Powinien umieć ocenić efektywność stosowanych strategii w odniesieniu do własnych potrzeb i preferencji.

10. OCENA PRACY UCZNIA

Według Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w (sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych) „ocenianie bieżące z zajęć edukacyjnych ma na celu monitorowanie pracy ucznia oraz przekazywanie uczniowi informacji o jego osiągnięciach edukacyjnych pomagających w uczeniu się, poprzez wskazanie, co uczeń robi dobrze, co i jak wymaga poprawy oraz jak powinien dalej się uczyć”. Tak więc oprócz podstawowej funkcji oceniałącej, kontrola wyników nauczania pełni również funkcję diagnostyczną i wychowawczą. Pomaga nauczycielowi określić stopień opanowania materiału przez całą grupę, ale też przez poszczególnych uczniów i w taki sposób zaplanować lekcje, aby wyrównać ewentualne braki. Dzięki właściwie przeprowadzonej kontroli przyzwyczajamy ucznia do systematycznej pracy, rzetelności wykonywanych zadań, do odpowiedzialności (Komorowska 2009: 252).

Założenia oceniania powinny być zatem oparte na systemie oceniania kształtującego, który mając na celu stworzenie w klasie atmosfery sprzyjającej uczeniu się, jest efektywnym sposobem podnoszenia osiągnięć uczniów. Zgodnie z założeniami ESOKJ nauczyciel, który ocenia w sposób kształtujący, zwraca uwagę nie tylko na produkt końcowy, ale na sam proces uczenia się, zastosowane strategie, regulacje, postęp wynikający z nauki rozwiązywania problemów oraz odpowiednio informuje o tym uczącego się (Rada Europy 2003: 158). Ocenianie kształtujące jest więc ciągłym gromadzeniem wiedzy o postępach ucznia, o jego słabych i mocnych stronach, ma na celu wspomaganie ucznia w rozwoju.

WAŻNE ELEMENTY OCENIANIA KSZTAŁTUJĄCEGO

1. Kryteria oceniania. Niezwykle ważne jest ustalanie wraz z uczniami kryteriów oceniania, czyli ustalenie tego, co nauczyciel będzie brał pod uwagę przy weryfikacji pracy ucznia, jakie aspekty danego zadania będą podlegały ocenie. Znajomość kryteriów osiągnięcia sukcesu pomaga uczniom właściwie się przygotować i wykonać pracę tak, aby postawiony przez nauczyciela cel został zrealizowany. Dlatego ważne jest, aby informacje te były konkretne, żeby uczeń sam mógł ocenić, czy opanował dany materiał w wystarczającym stopniu. Nauczyciel konsekwentnie ocenia tylko to, co zostało podane w kryteriach sukcesu (wcześniej to zapowiedział).

2. Informacja zwrotna powinna być motywująca, sformułowana w taki sposób, aby uczeń miał poczucie, że nauczyciel docenia jego wkład pracy i osiągnięcia, choćby niewielkie. Uczniowie podejmujący próby komunikacji w języku obcym mają prawo popełniać błędy i muszą wiedzieć, że za błąd nie zostaną ukarani, ich wysiłek zostanie doceniony, a ewentualne niepowodzenia wykorzystane zostaną jako wskazówka do dalszej pracy.

Pełna informacja zwrotna powinna zawierać cztery elementy:

- co uczeń zrobił dobrze: wskazywać uczniowi dobre strony pracy oraz docenić to, co uczeń już umie i potrafi,
- co wymaga poprawy i dodatkowej pracy,
- w jaki sposób uczeń ma pracę poprawić,
- nad czym dalej pracować.

3. Ocena koleżeńska pomaga uczniowi stać się aktywnym i odpowiedzialnym uczestnikiem procesu uczenia się. Uczniowie podejmują próbę wzajemnego oceniania swoich prac, według wcześniej ustalonych kryteriów, a następnie dają sobie wskazówki jak je poprawić. Zadanie to wymaga od uczniów z jednej strony umiejętności zastosowania wcześniej przyjętych kryteriów oceniania, a z drugiej umiejętności udzielania informacji zwrotnej, w życzliwej atmosferze wzajemnego zaufania. Oceniając innych, pomagają sobie wzajemnie w nauce.

4. Samoocena nie dotyczy człowieka, ale konkretnych elementów jego działalności. Pomagając uczniom ćwiczyć tę umiejętność, pomagamy im budować poczucie własnej wartości. Punktem wyjścia do samooceny powinny być precyzyjnie sformułowane kryteria sukcesu, do których uczeń może się odnieść, oceniając własną pracę. Uczeń powinien wiedzieć, że celem samooceny jest podnoszenie własnych umiejętności i kompetencji, uświadomienie sobie przede wszystkim tego, co już wie, co umie. Dlatego powinien być zaangażowany w planowanie i ocenianie zajęć, aby nauczyć się, na czym polega określenie i osiągnięcie celu.

SPOSOBY SPRAWDZANIA POSTĘPÓW UCZNIA

Formy sprawdzania postępów ucznia powinny być różnorodne, a ocenianiu powinny podlegać wszystkie sprawności językowe. Ocenianie uczniów musi być zgodne z wewnątrzszkolnym i przedmiotowym systemem funkcjonującym w danej szkole, opartym nie tylko na pracach pisemnych, kartkówkach i sprawdzianach, ale także na obserwacji ucznia w trakcie lekcji, ocenianiu jego wypowiedzi ustnych, dialogów w parach, scenek, odpowiedzi na pytania nauczyciela, projektów itp.

Kryteria oceniania ucznia

Ocena celująca

Uczeń wykazuje się szczególnie dużą aktywnością, autonomią w uczeniu się, podejmuje liczne inicjatywy. Z sukcesami bierze udział w konkursach i innych formach, szkolnych i pozaszkolnych, aktywności edukacyjno-kulturalnych. Wykracza wiedzą i umiejętnościami poza obowiązujący materiał nauczania, potrafi wykorzystać nabyte kompetencje komunikacyjne w praktyce.

Uczeń potrafi:

- płynnie operować strukturami gramatycznymi i słownictwem wykraczającym poza poziom określony wymaganiami podstawy programowej,
- zrozumieć treść i sens różnorodnych tekstów i rozmów, z łatwością wybrać odpowiednie informacje z tekstu, zrozumieć kontekst sytuacyjny, bez problemu określić intencje autora,
- zrozumieć wszystkie polecenia nauczyciela i właściwie na nie zareagować,
- wypowiadać się swobodnie, płynnie, spójnie i chętnie na różne tematy, zachowując przy tym dużą dokładność językową i używając bogatego zasobu słownictwa,
- wykazywać zawsze bardzo dużą aktywność i zaangażowanie w zadaniach komunikacyjnych,
- napisać krótki tekst zawierający pełne zdania z użyciem bogatego słownictwa i zróżnicowanych struktur gramatycznych. Wykonuje nieobowiązkowe prace pisemne, które wykonuje dla przyjemności, np. prowadzi pamiętnik, blog lub koresponduje z rówieśnikami z zagranicy.

Uczeń:

- pisze wypowiedzi pisemne bogate pod względem gramatyczno-leksykalnym,
- pisze spójnie, bez błędów w pisowni i interpunkcji, a poziom prac wykracza poza wymagany materiał,

- bardzo chętnie wykonuje dodatkowe prace domowe, które wykraczają poza wymagany poziom. Píše dla przyjemności, np. prowadzi pamiętnik, blog lub koresponduje z rówieśnikami z zagranicy.

Ocena bardzo dobra

Uczeń bardzo dobrze opanował materiał nauczania, bardzo rzadko popełnia błędy, z powodzeniem wykorzystuje nabyte kompetencje komunikacyjne w praktyce, bierze udział w konkursach i innych formach aktywności szkolnych i pozaszkolnych.

Uczeń potrafi:

- poprawnie operować podstawowymi strukturami języka obcego,
- stosować szeroki wachlarz słownictwa, odpowiedni do zadania,
- zrozumieć ogólny sens różnorodnych tekstów i rozmów, wybrać właściwe informacje z tekstu, zrozumieć kontekst sytuacyjny, określić intencje autora,
- zrozumieć kluczowe informacje zawarte w różnorodnych tekstach i rozmowach,
- zrozumieć zdecydowaną większość poleceń nauczyciela i właściwie na nie zareagować,
- przekazać z powodzeniem wiadomości,
- mówić spójnie, płynnie, bez zahamowań, popełniając niewielkie błędy. Podczas lekcji dość swobodnie i chętnie wypowiada się na różne tematy, uzasadniając swoje opinie. Ma prawidłową wymowę i dysponuje pełnym zakresem słownictwa opisanym w rozkładzie materiału,
- napisać spójny tekst zawierający pełne zdania, wykorzystując bogaty zasób środków gramatyczno-leksykalnych. Popełnia nieliczne, mało znaczące błędy w pisowni i interpunkcji.

Ocena dobra

Uczeń opanował materiał nauczania w stopniu dobrym, zdarza mu się popełniać błędy, stara się wykorzystywać nabyte kompetencje komunikacyjne w praktyce, wykazuje się aktywnością, jednak rzadko z własnej inicjatywy.

Uczeń potrafi:

- poprawnie operować większością prostych struktur,
- używać szerokiego zakresu słownictwa odpowiedniego do zadania,
- zrozumieć ogólny sens różnorodnych tekstów i rozmów. Czasami popełnia błędy przy wyborze właściwych informacji z tekstu, zazwyczaj rozumie kontekst sytuacyjny, czasami ma problem z określeniem intencji autora,
- zrozumieć sens większości różnorodnych rozmów opartych na materiałach zawartych w podręczniku,
- zrozumieć większość poleceń nauczyciela i zazwyczaj prawidłowo na nie zareagować,
- mówić spójnie z lekkim wahaniem, w miarę poprawnym językiem, popełniając niekiedy zauważalne błędy, które nie zakłócają jednak komunikacji,

- na ogół w naturalny, zrozumiały sposób wypowiadać się podczas lekcji na różne tematy, używając słownictwa wystarczającego do dość swobodnej interakcji,
- napisać tekst zawierający pełne zdania, proste struktury i słownictwo, popełniając nieliczne błędy gramatyczno-leksykalne, które na ogół nie zakłócają przekazu.

Ocena dostateczna

Uczeń opanował materiał nauczania w stopniu dostatecznym, często popełnia błędy, raczej unika komunikacji w języku francuskim, jest mało systematyczny, raczej bierny, mało samodzielny i wymaga pomocy ze strony innych oraz częstej kontroli.

Uczeń potrafi:

- poprawnie operować niektórymi prostymi strukturami poznanymi w klasie,
- używać zazwyczaj zakresu słownictwa odpowiedniego do zadania,
- na ogół rozumieć ogólny sens prostych tekstów i rozmów. Nie rozumie całego tekstu, ale jest w stanie uchwycić jego ogólny sens, potrafi znaleźć tylko niektóre z potrzebnych informacji, nie zawsze rozumie kontekst sytuacyjny i ma problem z określeniem intencji autora,
- zrozumieć sens niektórych rozmów opartych na materiałach zawartych w podręczniku,
- zwykle rozumie polecenia nauczyciela i zareagować na nie,
- czasami poprawnie przekazać wiadomość,
- mówić spójnie, ale z wyraźnym wahaniem, popełniając sporo zauważalnych błędów, które czasami zakłócają komunikację,
- napisać tekst zawierający proste struktury i słownictwo, robiąc w nim liczne błędy gramatyczno-leksykalne, które niekiedy zakłócają przekaz.

Ocena dopuszczająca

Uczeń w bardzo niewielkim stopniu opanował materiał, popełnia dużo błędów, unika komunikacji w języku francuskim, pracuje niesystematycznie, na lekcji jest bierny, często korzysta z pomocy innych, wymaga częstej kontroli, ma problem z samodzielną nauką.

Uczeń:

- potrafi poprawnie operować niektórymi prostymi strukturami poznanymi w klasie,
- z czytanego tekstu jest w stanie zrozumieć tylko pojedyncze wyrazy lub najprostsze zwroty,
- nie potrafi zrozumieć sensu większości rozmów opartych na materiałach zawartych w podręczniku,
- zwykle nie rozumie tekstu i nie jest w stanie uchwycić jego sensu,
- zazwyczaj nie rozumie poleceń nauczyciela i nie potrafi na nie zareagować,
- potrafi czasami przekazać wiadomość, ale z trudnościami,
- popełnia wiele błędów uniemożliwiających zrozumienie,

- czasami wypowiada jedynie pojedyncze słowa lub podstawowe zwroty, nie z własnej inicjatywy,
- pisze niespójne, z dużą liczbą błędów językowych, które bardzo często zakłócają przekaz.

Ocena niedostateczna

Uczeń nie opanował wymaganego materiału nauczania, unika komunikacji w języku francuskim, na lekcjach jest całkowicie bierny, unika jakiegolwiek aktywności, jest niesamodzielny, uzależniony od pomocy innych, wymaga stałej kontroli, odmawiając współpracy. Nie potrafi uczyć się samodzielnie.

Uczeń:

- nie opanował prostych struktur i słownictwa,
- nie rozumie ogólnego sensu prostych tekstów i rozmów,
- nawet z pomocą nauczyciela i po kilkukrotnym powtórzeniu nagrania nie rozumie żadnych dialogów zawartych w podręczniku,
- wcale nie rozumie poleceń nauczyciela, nawet najprostszych i z podpowiedziami,
- nie potrafi przekazać żadnej wiadomości w języku francuskim, nawet przy pomocy nauczyciela,
- wypowiadając się, popełnia bardzo liczne błędy, przez co jego wypowiedź jest niezrozumiała,
- zwykle nie potrafi odpowiedzieć na krótkie, bardzo łatwe pytania nauczyciela,
- ma problemy z napisaniem nawet krótkiego tekstu zawierającego pełne zdania, proste struktury i słownictwo, nawet przy pomocy nauczyciela,
- jego prace są nieczytelne lub zawierają tak dużo błędów gramatyczno-leksykalnych, że przekaz staje się niezrozumiały.

11. EWALUACJA PROGRAMU

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie dopuszczenia w szkole programów nauczania, zaproponowany przez nauczyciela program powinien być dostosowany do potrzeb i możliwości uczniów, dla których jest przeznaczony. Dlatego istotna jest ciągła ewaluacja programu w celu odpowiedniego dostosowywania metod i treści nauczania. Powinna ona dotyczyć różnorodnych aspektów funkcjonowania programu, przede wszystkim sprawdzić, czy efekty kształcenia są adekwatne do zakładanych celów, możliwości i potrzeb uczniów oraz czy proponowane metody pracy i sposób realizacji programu umożliwiają zdobycie przez uczniów umiejętności zakładanych w celach szczegółowych. Ewaluacja jest użytecznym źródłem wiedzy na temat jakości działań

nauczyciela. Aby uzyskać informacje zwrotne i poznać opinie uczniów, rodziców, dyrektora i innych nauczycieli, należy zastosować zróżnicowane narzędzia.

Proponowane narzędzia do gromadzenia danych:

- diagnozy na początku i na końcu danego roku szkolnego,
- analiza wyników nauczania: wypowiedzi, testów, sprawdzianów, kartkówek itp.,
- ankiety dla uczniów zawierające pytania związane ze skutecznością przyjętego modelu nauczania, określaniem celów i kryteriów sukcesu, preferencjami co do stosowanych narzędzi edukacyjnych,
- ankiety dotyczące uczniowskiej samooceny, ich zaangażowania w proces edukacyjny, określania własnych mocnych i słabych stron, potrzeb i preferencji, a także oczekiwań w stosunku do nauczyciela. Takie rozwiązanie można stosować np. po zakończeniu danego semestru, ale w uproszczonej wersji może ono dotyczyć także pojedynczej lekcji, np. poprzez metodę zdań niedokończonych („Najbardziej podobało mi się...”, „Z dzisiejszej lekcji zapamiętam...”, „Nie rozumiem...”, „Nauczyłam/Nauczyłem się...”, „Nie podobało mi się...” itp.),
- autoobserwacje nauczyciela realizującego program dotyczące m.in. sposobów organizacji lekcji, jakości materiałów dydaktycznych, podawania celów i kryteriów sukcesu, wspierania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- wnioski dyrektora po hospitacji zajęć, oraz innych nauczycieli po obserwacji koleżeńskiej, dotyczące metod, technik i form pracy,
- wywiady indywidualne z rodzicami.

Narzędzia te pozwolą na ocenę działań nauczyciela, a zdobyte informacje posłużą jako materiał wyjściowy do modyfikacji rozwiązań wymagających korekty zarówno w odniesieniu do metod i technik pracy z uczniami, jak i współpracy z innymi nauczycielami i rodzicami.

BIBLIOGRAFIA

BIAŁEK-MAREK, A., PIOTROWSKA-SKRZYPEK, M., DECKERT, M. (2020): Allez, on y va ! 1, Kraków: Wydawnictwo Draco

GRUDZIŃSKA, Z. (2016): Samoocena uczniowska jako element procesu oceniania w szkole, materiały z warsztatów, LSCDN Lublin

JANOWSKA I., (2011): Podejście zadaniowe do nauczania i uczenia się języków obcych. Kraków: Universitas

KOMOROWSKA H., (2009): Metodyka nauczania języków obcych. Warszawa: Fraszka Edukacyjna

Nowa Podstawa Programowa (2017): w Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 roku w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (Dz. U. z 2017r., poz. 356)

Rada Europy (2003): Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie, Warszawa: Wydawnictwo CODN

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 marca 2017 roku w sprawie dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz. U. z 2017r., poz. 481)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 roku w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (Dz. U. z 2017r., poz. 356)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 marca 2017 roku w sprawie udzielania dotacji celowej na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe (Dz. U. z 2017r., poz. 691)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 roku w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2017r., poz. 703)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników

STERNA, D. (2006): Ocenianie kształtujące w praktyce, CEO, Warszawa

ŻYLIŃSKA, M. (2012): Neurodydaktyka, czyli o tym, jak uczyć w zgodzie z mózgiem
[http://www.cen.uni.wroc.pl/old/Pliki/Wydawnicza/21_wybrane_teksty/04_zylinska.pdf]
[dostęp 10.06.2020]

ŻYLIŃSKA, M. (2013): Neurodydaktyka. Nauczanie i uczenie się przyjazne mózgowi. Toruń, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika

ŻYLIŃSKA, M. (2015): Neurodydaktyka, czyli nauczanie przyjazne mózgowi
[<https://studylibpl.com/doc/1128973/neurodydaktyka--czyli-nauczanie-przyjazne-m%C3%B3zgowi>] [dostęp 25.06.2020]